

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

SVENSKA KUL-PARNASSEN.

N:o 9.

FRÅN MINA VANDRINGSÅR

ELLER

RESAN TILL RUHLA

ANNO 1879

DAGBOKSANTECKNINGAR

AF

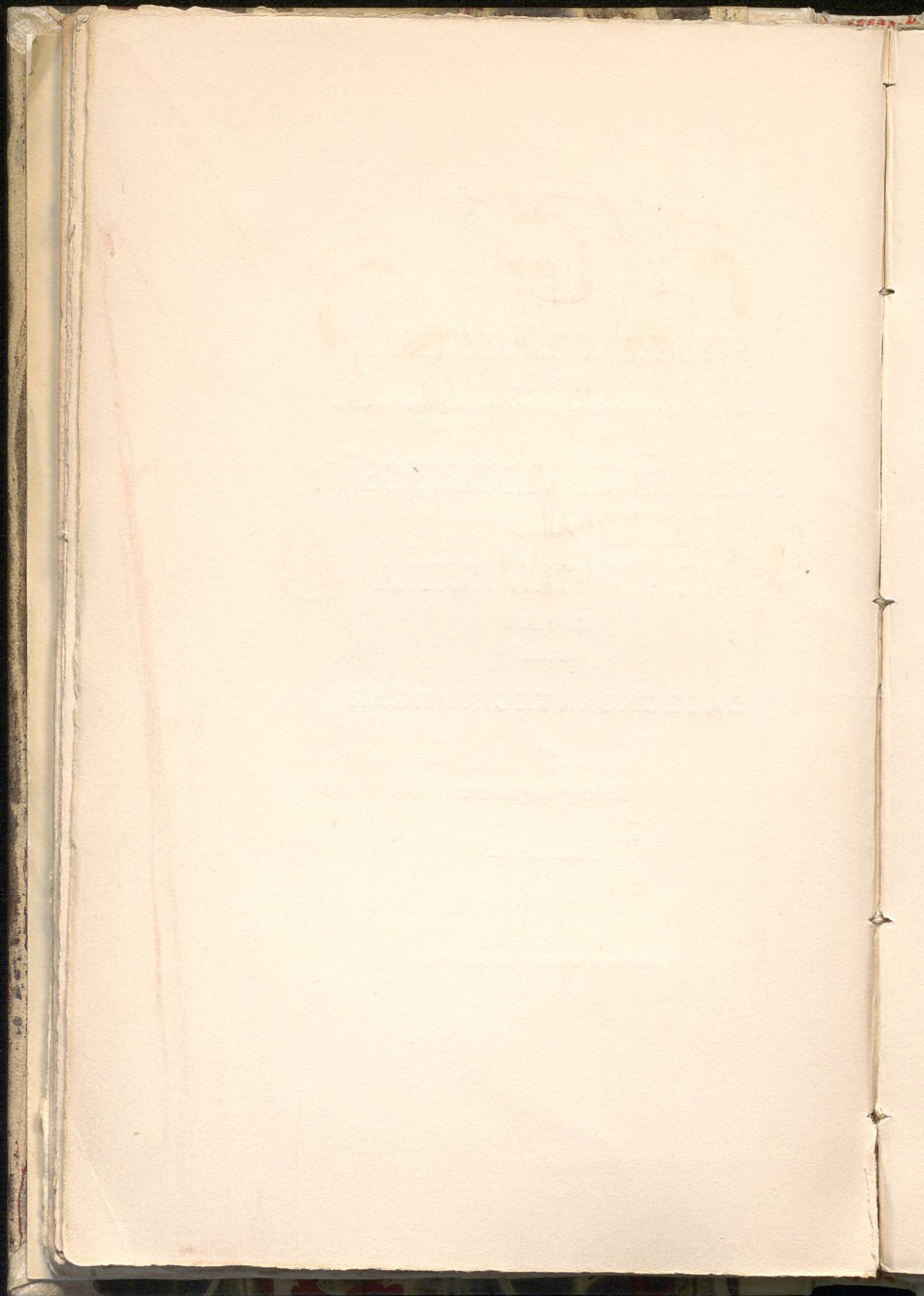
Schang H-gstr-m-r

UPSALA 1895

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTR.-AKTIEB.

Det var ferier — ljufva tid!

Jag kände att jag så innerligen väl behöfde ut och röra på mig. Jag beslöt därför att göra en utrikesresa, dels för att undgå en obehörig kontroll öfver ferietidens användande, dels för att äfven i utlandet samla material till min afhandling om »Priffens användande såsom straffarbete».

Jag stälde så kosan till Leipzig och hade der den lyckan att genast sammanträffa med tvenne kuliter: Kurre och Pudeln. De hade nedrest, sade de, för

att förkofra sig, den förre i »die reine Vernunft» och den senare i »die Anpassungen an Thiere». Egentligen hade de dock kommit till Leipzig för att köpa sig nya sommarkläder, såsom jag sedermera kunde se. Kurre köpte sin drägt för 60 mark hos en pantlånare och Pudeln skaffade sig påföljande dag en alldeles likadan, men obegagnad habit, för 29 mark.

Första tiden arbetade vi styft. På förmiddagarne besågo vi stadens märkvärdigheter, middag åto vi gemensamt på Nya Teaterns paviljong och eftermiddagarne vistades vi på Auerbacks Keller, Spanische Weinstube eller Aeckerlein's Keller.

Snart hade jag derföre afslutat den historiska inledningen till min afhandling. Till full evidens hade jag lyckats uppvisa att, om också priffen för viraspelare är att anse såsom ett straffarbete och med fördel kan såsom sådant användas, detta dock icke blir fallet med andra brottslingar. Något nytt fick jag just icke i Leipzig, men jag hade fått så mycket mera material derhemma af Claes, Eugène, Oscar och Calle W. Jag var alltså fullt belåten och nu syntes mig tiden vara inne att realisera, en tanke, som jag länge hyst, nemligen att företaga en fotvandring i Thüringen.

Jag utarbetade derför ett förslag till en dylik tur, antecknade noga tågens afgangstider och alla stationers namn samt tredje klassens hoteller. Förslaget accepterades med jubel af mina båda vänner och den 27 juni bestämdes såsom resedag.

När den bestämda dagen var inne, reste Kurre och jag till Weimar för att der möta Pudeln. Denne, som älskade mera enkla lefnadsvanor, hade nemligen flyttat till Jena för att idka mikroskopiska studier.

När vi anlände till Weimar, fanns ingen Pudel der. Jag afsände då genast ett telegram: Komst Du und wann? samt emottog ögonblickligen svaret »Komme mit letztem Zuge! Tjo hej — opp i gasken!»

De sista orden hade emellertid väckt vederbörande tjänstemans misstankar och då derbakom kunde ligga någon anarkistisk eller nihilistisk komplott, blef saken anmäld för myndigheterna. En polistjänsteman medsändes derför det tåg, med hvilket Pudeln afreste, för att noga iakttaga hans fasoner. Pudeln hade under resan varit fåordig; vid framkomsten till Weimar ansåg han dock att han borde säga något och vände sig till tvenne äldre bondgummor med orden: »pip madam!» Detta gjorde honom dock ännu mera misstänkt och polismannen skulle just lägga vantarne på honom, då han fick sigte på mig och genast fattade huru hela saken hängde i hop.

Vi använde den korta aftonstunden till att aftitta stadens sevärdheter. Kurre, som förut något orienterat sig, ville visa oss tvenne Denkmäler efter fallne hjeltar. Vid framkomsten sågo vi att på fotställningen stodo namnen Schiller o. Goethe. Och så gingo vi till hvila för att tidigt följande morgon afgå med jernväg till Eisenach.

Redan kl. 5 var jag uppe och öfvertygade mig om att jag hade alla mina effekter i behåll. Pudeln var

äfvén uppe och stoppade på sig icke endast *sina* tillhörigheter utan äfvén Kurres plånbok, kikare, Bædeker, cigarrfodral, klocka och näsduk, utan att dessa af egaren dock saknades förr än långt frampå dagen.

Till Eisenach kommo vi kl. 8:10 och fortsatte omedelbart till fots till Wartburg, dit vi kommo före kl. 9; som vi voro ganska hungriga måste vi först tänka på att skaffa oss någon föda. Kurre, som sprungit i förväg, kom snart åter och meddelade att han upptäckt ett synnerligen famost matloкус i en finare trädgård och att han redan vikit ett herrligt dukadt frukostbord för vår räkning. Vi tågade genast dit, och uppför finhuggna stentrappor inträdde vi på en plats, som mera liknade en slottsträdgård. Endast ett par livréklädda betjenter voro synliga. Kurre gick före oss rakt på det vikna frukostbordet, fattade en gaffel och satte den säkert i tvenne wurstskifvor, som han derefter förde till munnen.

Men nu framrusade en af de livréklädda betjerna, högg Kurre i armen och ropade:

»Um Gottes willen, wass denken Sie dann? Dies ist ja ganz privat für seine Hoheit den Grossherzog Carl Alexander von Sachsen-Weimar-Eisenach!«

Samtidigt inträdde storhertigen. Pudeln hade anat oråd och smitit. Jag gömde mig bakom en pelare och Kurre släppte gaffeln och den ena korfbiten. Den andra sväljde han halftuggad. Sedan lyfte han på hatten och sade halfhögt:

»Å tusan, bitte — tjenare!»

Derefter ropade han på mig: »Schang, jag tror vi gå till ett annat ställe». Och så drogo vi oss tillbaka.

Snart anträffade vi också en restauration, der vi fingo stilla vår hunger. Sedan besågo vi Wartburgs märkvärdigheter, och så började vandringen.

Vandringens mål var nu Annathal, Hohe Sonne, Thüringer Wald och Ruhla.

Det var den allra herrligaste dag och solstrålarne lekte titt ut mellan de höga bokträdens löfverk. Det var så svårt att slita ögonen från denna tjusande grönska, att vi redan tidigt alldeles tappade bort vägen. Kurre gick först och vi följde efter utan att tänka på hvart det bar.

Vi sjöngo alla af hjertans lust, och säkert är, att sämre sångare hafva kommit in uti sällskapet O. D. Pudeln sjöng andra tenor, åtminstone påstod han så sjelf, och trummade på sin portör med samma säkerhet och styrka, som Axel E. på vårsidan slår i klaveret. Kurre sjöng första bas och visade genom komponerandet af en liten melodisk stump, som senare på qvällen afsjöngs, att han kände minst lika många noter som Frans K., och sjelf uppehöll jag både första tenorens och andra basens partes. Jag sjöng den dagen sannolikt mer än Calle W. sjungit i hela sitt lif, och jag delar fullkomligt Simon B:s tankar om sångens och musikens förädlande inflytande på folket.

När det led emot middagen och vi för länge sedan borde ha passerat Hohe Sonne, började vi undra på hvar vi befunno oss. Snart fingo vi dock sigte på några byggnader, och det befann sig då, att vi kommit till Wilhelmsthal, d. v. s. 1 mil åt vester i stället för åt öster.

Vi måste nu ändra kurs. Till Hohe Sonne kommo vi aldrig och jag är icke fullt säker på, att vi varit i Annathal. Sedan vi inhemtat nödiga upplysningar nådde

vi slutligen en annan väg till Ruhla. Jag var både trött och hungrig och hade ej Pudeln, såsom han brukar, på Wartburg stoppat på sig åtskilliga lifsförnödenheter, så vet jag ej huru det gått. Sent på eftermiddagen nådde vi äntligen Ruhla, dit vi intågade under tonerna af »Stå stark, du ljusets riddarvakt».

Så snart vi framkommit, tog jag mig ett bad. Pudeln tog en sejdle och Kurre ansåg sig för omvexlingens skull behöfva taga en promenad. Från denna återkom han om en stund medförande en hund, som han sade sig hafva hittat och som han ville taga med sig till Sverige. Deremot opponerade sig Pudeln på det bestämdaste och hunden bortkördes.

Som det nu var ganska långt lidet på dagen, så sammanslogo vi middags- och afton-målet till ett, som i stället togs ganska grundligt. Sedan gjorde vi en rond i den milda aftonstunden. Eldflugorna surrade och lyste, så att jag fruktade att det skulle taga eld i det torra löfvet, men lyckligt nog inträffade ingen eldsvåda.

Vi bodde på *Kurhaus*, medelpunkten för badgästernas och de notabla resenärernas gemenskap. Kl. 10 stängdes restaurationen och vi skulle just taga vårt soffrum i besittning, då Pudeln helt plötsligt försvann. Om en stund fingo vi höra ett fasligt lefverne i skänkrummet, prat och skratt, och kort derefter återkom han med en flaska ljufligt museranderhvin.

Nu börjades det. Först tömde vi en gemensam bägare för det gamla Sverige och så föreslog Pudeln en

skål för Frans Kjellman på Vega, som nu borde hafva utlupit ur sin vinterhamn, och för Oscar Alin, som nyss gift sig och »inlupit i hamnen». Derpå sjöngs »Raskens Trall».

Derefter föreslog Kurre en skål för Calle W. och Simon B.

»Vi må icke», slutade talaren, »fastän vi vistas på tysk jord, glömma Frankrike och franska revolutionens betydelse. Från Frankrike har Calle W. hämtat sin sköna dikt, *Riddaren med pytsen*, och om Franska revolutionen kommer sannolikt Simon B. att skriva en lika herrlig dikt. Lefve Calle W. och Simon B.!»

Derefter sjöngo vi samfäldt marseljäsen. Nu knackade det på dörren och Oberkellner inträdde. På sin platt-tyska, som Kurre måste för oss öfversätta, började han med att uttrycka sin glädje öfver att under sitt tak hysa så utmärkta sångare, men vågade dock uttala den önskan, att aftonens program skulle upptaga stycken, som bättre lämpade sig för åhörarena. Allt hvad vi sade och sjöngo hördes nemligen genom de tunna brädväggarne öfver hela lokalen.

Vi bestälde ännu en flaska och Oberkellner, som dervid blef skinande af förtjusning, hörsammade genast vår begäran.

Föregifvande att jag ville skriva några rader på min afhandling drog jag mig afsides och nedskref följande tal, som jag derefter låtsade extemporera.

»Mina vänner! En sådan stund som denna skall jag sent glömma. Bli vi bötfälda för oljud, så skall jag

minnas den så mycket längre. Men liten på mig. Jag har haft beröring med strafflagen förut och jag känner proceduren. Såsom förmildrande omständighet skolen I alltid kunna åberopa, att detta passerat i mitt sällskap och jag skall lära Eder huru man skall lägga orden, då man vill svära sig fri i brydsamma fall.

»Må ni aldrig glömma att ni i dag passerat Eisenach, den oförliknelige Fritz Reuters stad. Det är Fritz Reuter, som skänkt oss Onkel Bräsig och derigenom odödliggjort vår gemensamme vän Axel Erdmann. Men djupt måste vi beklaga att Fritz Reuter ej fick tillfälle att lära känna Ernst Meijer. Hvad skulle icke Reuter hafva kunnat göra af en så herrlig fagott!»

Endast tanken härfå framkallade hos mina vänner ett så hejdlöst gapskratt att jag ej kunde fortsätta. Och så tömde vi skålen för Axel Erdmann och Ernst Meijer!

Härfå sjöngs — på den af Kurre komponerade ofvan omnämnda vemodsfulla melodien — Ernst Meijers lilla idyll:

Zebran är ett randigt djur,
Ränderna gå aldrig ur!

Derefter förklarades ordet fritt och flera skålar föreslogos samtidigt, bland andra för Kulans mamma Hugo B., för kuliternas fruar och fästmör samt för de obekanta storheterna fru Wahlund, fru Davidson, fru Danielsson och fru Bräsig.

Mellan och under talen sjöngos trefiga sånger.

Vi stodo ändtligen i begrepp att lägga oss, då en obehaglig händelse så när hade förstört hela dagens glädje. Ingen af oss hade kommit på tanken att medtaga några nattkläder och då våra stärkskjortor skulle räcka minst ett par veckor, gick det ju icke an att nedskrynkla dem. Sjelf hade jag som vanligt tre ylletröjor på mig och kunde sålunda reda mig någorlunda. Kurre sade att han i dylika fall brukade knäppa sommarvesten bakfram öfver bröstet; så gjorde han äfven nu och sträckte upp sina yllebenkläder ända under armarne, så att han blef jemnbred såsom Ribbing. Pudeln åter smög sig i tysthet bort till Kurres stärkskjorta, pådrog densamma och kröp så till kojs, utan att någon märkte nidingsdådet.

Jag skulle just blåsa ut ljuset och spotta på vecken, då Pudelns ovanligt snygga utseende började väcka Kurres misstankar. Med ett språng var han uppe på golvet, fann sin stärkskjorta borttagen och kastade sig ögonblickligen öfver Pudeln. Nu uppstod ett väldigt tumult, som skulle hafva kunnat sätta till och med ett stenhus i skakning. En knackning på dörren tvang emellertid de stridande att ganska snart retirera under hvar sitt täcke — och in trädde åter Oberkellner.

Med mild stämma började han beklaga sig att många af hans badgäster voro så omusikaliska, att de icke kunde sentera vår sång och det var honom aldeles obegripligt, att de icke kunde sofva, fastän huset skakade. Han ville dock underrätta om, att man ämnade tillkalla polis och att han icke kunde svara för följderna.

Jag fann nu, att verklig fara var å färde och att endast ett värdigt och beslutsamt uppträdande kunde rädda situationen. Jag steg därför upp, gick fram till mannen och sade med alvarlig stämma:

»Herr Oberkellner!»

Alldenstund talet kom alldeles oförberedt kunde jag icke säga mera på tyska, utan fortsatte på svenska.

»Ni känner kanske icke, att Ni framför Eder har en person, som är född på *Barbara*-dagen och kanske är det Eder äfven obekant, att vi med jubel nu fira de första dagarne af ferierna. Men Ni minnes säkert hvad den odödlige Virgilius så sannt säger om de gamle gudarna:

»Barbara celarent primae Darii ferioque»,
hvilket Adlerbeth så skönt öfversätter:

»Barrabam släppte man lös de första dar under ferierna.»

»Och då skall Ni väl förstå hurudana våra ungdomliga vårkänslor måste vara.»

»Ja, lifvet är herrligt; det är blott synd att jag icke har mina viraregler med mig, men jag bjuder ändock så godt jag kan. Ro hit med en butelj till.»

Men Oberkellner skakade betänksamt på hufvudet.

»Nå väl, mine vänner», fortsatte jag, »då får det bli en annan dag. Den 4 December 1895 fyller jag femtio år. Då skall jag minnas denna oförgätliga stund och bjuda Eder på ett glas tillsammans med finare folk. Ännu en gång tack! Tänk om Ida hade hört mig idag! Godnatt gubbar!»

Verkan af mina ord var påtaglig. Oberkellner bugade sig med handen på maggropen: han hade förstått mig. Med orden »Jag har varit i Holland och begriper holländska språket» försvann han ut genom dörren.

Äfven Kurre och Pudeln fattade stundens allvar och försonades i en broderlig omfamning.

Om två minuter voro vi alla försänkta i den djupaste sömn.

* * *

Solen stod högt på himmelen då vi åter började röra på oss. Vi klädde oss i största hast, ty vi hade icke lång tid på oss, om vi under dagen skulle hinna till fots komma fram till Wutha eller öfver Hohe Sonne tillbaka till Eisenach och jag var fast besluten att gå.

När vi utträdde ur vårt sofrum var det full folkskockning i restaurationens trädgård. Såväl kurgäster som infödingar af alla åldrar och kön, helbregda och kränka sutto samlade under väntan att få se de märkvärdiga resenärerna. Och alla tittade de på oss. Jag kände mig något osäker och lät Pudeln gå först; han förde oss till ett bord *midt* i trädgården.

Det var dödyst runt omkring oss. Oberkellner kom fram och frågade förtroligt småblinkande hvad vi behagade.

»Drei Cognacs» svarade Pudeln med säker basröst. Sedan vi äfven intagit litet fastare föda och betalt vår räkning framlades dagboken, der vi skulle inskrifva våra namn. Vi skrefvo:

Schang Hagström, Advokat från Karesuando.

Pudelström, ambulatorisk skollärare från Spetsbergen.

Kurre Jobak, fältväbel från Syracusa.

Oberkellner hade dock förstätt oss som ingen annan. Just då vi stego upp från bordet framkörde en schang-

til vagn på planen och utan vidare rådplägning hop-
pade vi alla genast upp i densamma. Att gå tänkte
ingen på.

Och under tonerna af »Sjung om studentens lyck-
liga dar» rullade det eleganta åkdonet ut på landsvägen
till de ljusa bokskogarne, under det att populasen ny-
fiket kastade sig öfver dagboken.

Det var ferier — ljufva tid!